

LIMBA ROMÂNĂ

Standardele de performanță educațională la finalul învățământului primar

Competența generală a disciplinei (CGD)

Elevii dobândesc abilități de percepție auditivă și exprimare orală, de citire și scriere. Utilizează alfabetul limbii române. Înțeleg rolul limbii ca mijloc de comunicare și învățare, ca element a identității naționale și culturale. În comunicare, respectă interlocutorul și alege cuvintele potrivite, adoptând normele sociale general acceptate. Stăpânesc cunoștințele limbii române literare. Creează texte scrise și orale cu diverse structuri, conținuturi și scopuri. Lectura le oferă plăcere, cunoștințe și orientare în viața cotidiană, contribuind la cultivarea tradiției și culturii poporului român și la dezvoltarea interculturalității. Citesc texte de valoare estetică din literatura română și universală pentru copii, precum și texte informative relevante, în funcție de vârstă și interesele lor. Își îmbogățesc fondul lexical și gama semnificațiilor cuvintelor și expresiilor. Iubesc și protejează limba maternă, utilizând cuvintele și expresiile limbii române în diverse situații în comunicare și în mediul digital. Utilizează responsabil diverse mijloace pentru învățarea limbii române, acordând atenție siguranței online. Înțeleg importanța învățării altor limbi. Oferă sprijin colegilor care învață limba română ca limbă nematernă. Stabilesc obiective pe termen scurt în procesul de învățare, fac planuri și persistă în realizarea lor, solicită sprijin atunci când este necesar.

Nivelul de bază

Competența specifică a disciplinei 1 (CSD 1)

Participă la conversație. Vorbesc și scriu exprimându-se logic prin propoziții cu structură simplă. Scriu litere și numere în mod ordonat și lizibil. Citesc cu înțelegere texte artistice și non-artistice. Recunosc caracteristicile formale ale poeziei, prozei și dramaturgiei. În exemple simple, identifică anumite reguli gramaticale referitoare la părțile de propoziție și părțile de vorbire.

Competența specifică a disciplinei 2 (CSD 2)

Ascultă interlocutorii și răspund la întrebările adresate utilizând propoziții întregi. Alcătuiesc propoziții și texte de structură simplă, atât oral, cât și în scris. Citesc diferite tipuri de texte literare și non-literare și se familiarizează cu trăsăturile lor de bază. Identifică și reproduc informațiile explicite dintr-un text și creează hărți mentale pe baza acestora. Răspund la întrebări privind impresiile, personajele, evenimentele, locul și timpul acțiunii într-un text literar-artistic. În exemple simple, evidențiază anumite reguli gramaticale referitoare la părțile de propoziție și părțile de vorbire. Învăță în mod independent și în colaborare cu colegii, în perechi și grupuri.

Competența specifică a disciplinei 3 (CSD 3)

Ascultă și vorbesc respectând interlocutorii. Utilizează cunoștințele lingvistice pentru a se exprima atât în scris, cât și oral, în viața de zi cu zi. Citesc cu plăcere, pentru a descoperi și pentru a învăța. Formulează concluzii directe, își exprimă opinii despre textele citite și le corelează cu experiențele personale. Utilizează și aplică informațiile și cunoștințele în situații cotidiene. Dezvoltă capacitatea de empatie, manifestă interes pentru participarea și contribuția la activitățile comune. Iubesc limba română și o percep ca parte a identității lor.

Finalitățile ciclului educațional (FCE) la finalul învățământului primar:

Nivelul de bază		
CSD 1	CSD 2	CSD 3
<i>Elevii:</i>	<i>Elevii:</i>	<i>Elevii:</i>
LR.ÎP1.B.1.1. Cunosc toate sunetele și literele alfabetului limbii române, precum și semnificația cuvintelor și a expresiilor idiomatice pe care le folosesc în conversația și scrierea cotidiană.	LR.ÎP1.B.2.1. Pronunță toate sunetele și scriu toate literele alfabetului limbii române, respectând norma lingvistică în vorbire și scriere; utilizează cuvintele și expresiile în contextul adecvat.	LR.ÎP1.B.3.1. Vorbesc clar și inteligibil astfel încât interlocutorul să îi înțeleagă și se exprimă în scris în situații adecvate.
LR.ÎP1.B.1.2. Încep propoziția cu majusculă; la finalul propoziției folosesc semnul de punctuație corespunzător și utilizează majuscula inițială în exemple	LR.ÎP1.B.2.2. Scriu propoziții scurte, întregi și cu structură simplă.	LR.ÎP1.B.3.2. Scriu mesaje scurte, texte și completează formulare simple.
	LR.ÎP1.B.2.3. Alcătuiesc întrebări, cer și oferă explicații,	LR.ÎP1.B.3.3. Ascultă cu atenție interlocutorii, alcătuiesc întrebări în funcție de nevoile lor, respectă regulile de politețe și evită

mai simple. LR.ÎP1.B.1.3. Cunosc principiile de bază ale unei conversații și formele de adresare politicoasă; recunosc discursul instigator la ură ca fenomen negativ. LR.ÎP1.B.1.4. Redau povestiri, vorbesc și descriu pe un subiect dat sub îndrumare. LR.ÎP1.B.1.5. Stăpânesc tehnica lecturii textului și înțeleg informațiile explicit exprimate în texte literare și non-literare mai scurte (liniare și neliniare), identificând cuvintele și expresiile necunoscute. LR.ÎP1.B.1.6. Cu ajutorul învățătorului, disting tipurile de texte. LR.ÎP1.B.1.7. Evaluează conținutul textului citit pe baza propriei percepții, identifică personajele, evenimentele, timpul și locul acțiunii într-un text literar. LR.ÎP1.B.1.8. Recunosc părțile de vorbire și subcategoriile substantivelor (comune și proprii) într-o secvență; identifică funcțiile subiectului, predicatului și complementelor circumstanțiale de loc și timp în propoziții simple; recunosc tipurile de propoziții în funcție de scopul comunicativ.	acceptă sau refuză politicos, mulțumesc sau își cer scuze. LR.ÎP1.B.2.4. Urmează un plan dat, propun și notează idei pentru exprimarea orală și scrisă. LR.ÎP1.B.2.5. Identifică și reproduc informațiile explicit exprimate în texte mai scurte, precum și cuvintele și expresiile necunoscute, căutând explicații în sursele disponibile. LR.ÎP1.B.2.6. Prin lectura textelor, descoperă caracteristicile și funcțiile esențiale ale diferitelor tipuri de texte. LR.ÎP1.B.2.7. Își exprimă impresiile despre lectură, identificând emoțiile pe care le generează textul; răspund la întrebări despre personaje, evenimente, locul și timpul acțiunii, considerând greșelile din procesul de lucru ca etape ale învățării. LR.ÎP1.B.2.8. Observează trăsăturile comune ale cuvintelor evidențiate și deduc din ce categorie fac parte; înțeleg principalele funcții ale cuvintelor într-o propoziție și ale propozițiilor într-un context comunicativ.	discursul instigator la ură. LR.ÎP1.B.3.4. Redau fidel și descriu ceea ce au citit, ceea ce au văzut sau ceea ce au auzit. LR.ÎP1.B.3.5. Trag concluzii directe despre evenimente, acțiuni și sentimentele personajelor și le discută cu colegii; își îmbogățesc vocabularul utilizând termeni sau cuvinte mai puțin frecvente pentru o expresie și o înțelegere mai nuanțată. LR.ÎP1.B.3.6. Utilizează informațiile din diverse tipuri de texte în viața cotidiană. LR.ÎP1.B.3.7. Își exprimă propria impresie asupra textului citit; corelează acțiunile personajelor cu experiențele de viață, reevaluând propriile acțiuni; își dezvoltă reziliența și încrederea în sine. LR.ÎP1.B.3.8. Aplică cunoștințele lingvistice pentru a se exprima clar și corect în scris și oral; percep limba ca parte a identității lor și ca bază pentru învățarea altor limbi.
---	--	--

Nivelul mediu

Competența specifică a disciplinei 1 (CSD 1)

Utilizează limba ca un ansamblu de posibilități pentru exprimarea orală și scrisă: povestesc, descriu, relatează și participă la conversații. Respectă norma lingvistică și regulile ortografice. Citesc fluent și cu înțelegere texte literare și non-literare. Identifică și corelează informațiile esențiale din diverse tipuri de texte. Cunosc elementele de conținut și formale ale textelor literare și non-literare. Cunosc noțiuni gramaticale și înțeleg principiile lingvistice fundamentale.

Competența specifică a disciplinei 2 (CSD 2)

Vorbesc și scriu creând propoziții și texte structurate corect, respectând norma lingvistică. În conversație, alcătuiesc întrebări adecvate și îmi argumentează ideile, respectând interlocutorii. Prin citire, corelează informațiile explicite și identifică informațiile implicite din text. Adună informații suplimentare din diverse surse. Transformă un text liniar într-o formă non-liniară adecvată și invers. Interpretează informațiile prezentate prin ilustrații și fotografii. Analizează ghidat opere literare folosind termeni literari potriviți. Își exprimă și explică impresiile, trăirile și opiniile despre textele citite. Observă și evidențiază exemple ale anumitor concepte și reguli gramaticale în propoziții. Participă la discuții și dezbateri, învață prin proiecte, activități problematice și creative, dramatizări și jocuri pe roluri.

Competența specifică a disciplinei 3 (CSD 3)

Se exprimă corect, clar și adecvat situației de comunicare, atât în scris, cât și oral. Utilizează termeni gramaticali de bază pentru a înțelege și aplica regulile ortografice și pentru a învăța alte limbi. Își împărtășesc observațiile, gândurile, sentimentele și concluziile despre textele citite și despre participarea la evenimente culturale. Își dezvoltă sensibilitatea față de lectură, își formează dreptinderi de muncă de citit și dragostea pentru lectură. Conștientizează că lectura oferă oportunități de învățare, dezvoltare intelectuală și lingvistică, precum și dezvoltare personală. Respectă valorile culturii naționale și ale altor popoare. Utilizează tabele, grafice, diagrame și hărți în context, precum și informații conținute în ilustrații și fotografii. Prezintă rezultatele creațiilor lingvistice, formându-se ca persoane active social, conștiente ecologic și responsabile, care apreciază sănătatea și siguranța. Înțeleg importanța interacțiunii și sprijinului între colegi.

Finalitățile ciclului educațional (FCE) la finalul învățământului primar:

Nivelul mediu		
CSD 1	CSD 2	CSD 3
<i>Elevii:</i>	<i>Elevii:</i>	<i>Elevii:</i>
LR.ÎP1.M.1.1. Citesc și recită un text cu un ritm adecvat.	LR.ÎP1.M.2.1. Citesc fluent și recită textul cu un ritm și o intonație adecvată, accentuând corect cuvintele din propoziție și respectând sensul textului.	LR.ÎP1.M.3.1. Folosesc abilități de citire (citire în gând, citire cu creionul în mână, citire rapidă...) și recitare în viața cotidiană, participă la evenimente culturale școlare și în comunitate.
LR.ÎP1.M.1.2. Cunosc sensul cuvintelor și expresiilor frazeologice care apar în textele școlare (în manuale, cărți de	LR.ÎP1.M.2.2. Determină sensul	

lectură etc.) și identifică cele necunoscute. LR.ÎP1.M.1.3. Povestesc, descriu și participă la conversații pe o temă dată, atât oral, cât și în scris, respectând regulile ortografice. LR.ÎP1.M.1.4. Își expun ideile pe scurt. LR.ÎP1.M.1.5. Identifică informațiile esențiale în texte liniare și neliniare. LR.ÎP1.M.1.6. Recunosc principalele componente ale unui text și ale unei cărți (titlul, fragmentul, autorul, cuprinsul, vocabularul, glosarul cuvintelor necunoscute, etc.) și denumesc elementele formale ale textelor literare și non-literare (fragment, vers, strofă, rimă, descriere, narațiune, dialog). LR.ÎP1.M.1.7. Disting genurile literare (basm, fabulă, poezie, poveste, nuvelă, roman, text dramatic, creații populare scurte) și diferențiază literatura populară de cea scrisă de autor. LR.ÎP1.M.1.8. Determină elementele de conținut ale unui text literar (temă, personaje principale și secundare, evenimente, timp și spațiu). LR.ÎP1.M.1.9. Aplică strategii de citire și interpretare a textului citit LR.ÎP1.M.1.10. Identifică și denumesc comparația și personificarea într-un text. LR.ÎP1.M.1.11. Determină părțile de vorbire (substantive, pronume, adjective, numerale și verbe) și subcategoriile acestora (substantive proprii și comune;	cuvintelor și expresiilor necunoscute pe baza contextului în care sunt utilizate, identifică părți de text care le sunt neclare, caută explicații și colectează informații suplimentare din diverse surse. LR.ÎP1.M.2.3. Rămân fideli subiectului, își structurează clar expunerea (prin introducere, prin tratare și concluzie); scriu propoziții clare și întregi, corectându-și greșelile. LR.ÎP1.M.2.4. Descriu cum au ajuns la o idee, de ce această idee este valoroasă și cum poate fi implementată. LR.ÎP1.M.2.5. Identifică, compară și corelează informațiile esențiale exprimate în diverse părți ale textului și în diferite tipuri de texte; prezintă informațiile în moduri variate. LR.ÎP1.M.2.6. Găsesc informații utilizând componentele principale ale unui text și ale unei cărți și identifică elementele formale din textele literare și non-literare. LR.ÎP1.M.2.7. Observă particularitățile unor opere literare specifice și trag concluzii despre trăsăturile de bază ale genurilor literare. LR.ÎP1.M.2.8. Analizează evenimentele, acțiunile, sentimentele și relațiile dintre personaje dintr-un text literar și determină tema acestuia. LR.ÎP1.M.2.9. Urmăresc și anticipează desfășurarea acțiunii, reevaluează presupunerile, corelează cauzele și consecințele evidente, justificându-și concluziile prin	LR.ÎP1.M.3.2. În comunicarea cotidiană, folosesc cuvinte și expresii adecvate; respectă interlocutorii. LR.ÎP1.M.3.3. Scriu și vorbesc corect despre o temă dată în diverse situații de comunicare, inclusiv în mediul digital. LR.ÎP1.M.3.4. Își exprimă liber ideile în diverse situații de comunicare și respectă principiile etice ale utilizării informațiilor. LR.ÎP1.M.3.5. Fac schimb de informații și concluzii despre diferite tipuri de texte; analizează relevanța și structura conținutului; folosesc tabele utile, grafice, diagrame și hărți în context. LR.ÎP1.M.3.6. Se descurcă în literatura de specialitate și în alte surse de informare. LR.ÎP1.M.3.7. Înțeleg operele literare pe care le citesc independent, interpretându-le genul literar corespunzător. LR.ÎP1.M.3.8. Își formează valori etice și estético-emoționale, dezvoltă empatia. LR.ÎP1.M.3.9. Găsesc soluții pentru situațiile din viață, conștienți de legăturile dintre cauze și efecte (au atitudine responsabilă față de sănătate, siguranță, implicare socială, ecologie etc.). LR.ÎP1.M.3.10. Dezvoltă imaginația și explorează posibilitățile de modelare lingvistică și stilistică a gândurilor și ideilor. LR.ÎP1.M.3.11. Folosesc cunoștințele lingvistice pentru a
--	--	--

adjective descriptive și posesive; pronume personale; numere cardinale și ordinale) și recunosc substantivele colective; disting categoriile gramaticale ale verbelor și timpurile verbale, precum și categoriile gramaticale ale substantivelor, numeralelor, adjectivelor și prunumelor. LR.ÎP1.M.1.12. În propoziții simple, determină subiectul, predicatul și complementul circumstanțial de timp, loc și mod exprimat printr-un cuvânt sau un grup de cuvinte; determină tipurile de propoziții în funcție de funcția comunicativă (enunțiativă, interogativă, și exclamativă) și de formă. LR.ÎP1.M.1.13. Recunosc relațiile de antonimie, sinonimie, hiponimie/hiperonimie, omonimie; utilizează structurile de bază ale formării cuvintelor (de exemplu, derivarea diminutivelor)	referințe la text. LR.ÎP1.M.2.10. Cercetează funcția comparației și personificării într-un text și, pe baza acestora, înțeleg sensul acestuia. LR.ÎP1.M.2.11. Identifică și analizează exemple de cuvinte într-o propoziție sau text, apoi induc și trag concluzii pe baza analogiei despre caracteristicile tipului și subtipului căruia îi aparțin (utilizează tabele, creează hărți mentale...); modifică formele cuvintelor conform criteriilor date (persoană, număr și gen). LR.ÎP1.M.2.12. Analizează propoziția identificând părțile acesteia; creează propoziții diferite în funcție de scopul comunicativ și structura lor. LR.ÎP1.M.2.13. Prin joc, asociază și grupează cuvintele date, recunoscând relațiile lexicale dintre ele; aplică tiparele de formare a cuvintelor.	se exprima clar și corect, oral și în scris, și pentru a învăța alte limbi. LR.ÎP1.M.3.12. Utilizează diverse tipuri de propoziții în funcție de situația comunicativă; își dezvoltă propriul stil de exprimare în vorbirea cotidiană, scriere și creație lingvistică, explorând posibilitățile de variație a ordinii cuvintelor în propoziție. LR.ÎP1.M.3.13. Își adaptează exprimarea lingvistică la context.
---	--	--

Nivelul avansat

Competența specifică a disciplinei 1 (CSD 1)

Aplică creativ abilitățile lingvistice în vorbire și scriere. Interpretează texte, citește critic și își argumentează punctele de vedere. Cunoște cei mai importanți autori din literatura română și universală pentru copii și operele acestora. Utilizează termeni literari și gramaticali.

Competența specifică a disciplinei 2 (CSD 2)

Compune texte orale și scrise, integrând abilitățile lingvistice pe care le stăpânesc. Citește și discută despre textele citite și materialele vizuale și auditive. Analizează opere literare și integrează elemente extrase din analiză. Evaluează critic scopul unui text, a informațiilor vizuale și interactive din diverse surse. Discută despre valorile fundamentale, își exprimă și își reevaluează argumentele. Învăță prin activități de cercetare și scriere creativă.

Competența specifică a disciplinei 3 (CSD 3)

Vorbind și scriind, își cultivă autenticitatea și libertatea de exprimare, respectând situația comunicativă. Citește cu plăcere și își dezvoltă nevoile educaționale într-un mediu multimedia prin materialele vizuale și auditive. Abordează critic cercetarea diverselor surse de informație. Își exprimă și își reconsideră opiniile, fiind dispuși să accepte puncte de vedere diferite. Își dezvoltă și își cultivă valorile fundamentale. Înțeleg importanța culturii naționale și identității în context intercultural.

Finalitățile ciclului educațional (FCE) la finalul învățământului primar:

Nivelul avansat		
CSD 1	CSD 2	CSD 3
<i>Elevii:</i>	<i>Elevii:</i>	<i>Elevii:</i>
LR.ÎP1.A.1.1. Știu să înceapă, să dezvolte și să finalizeze expunerea orală și scrisă într-un mod prin argumente și captivant, folosind un vocabular bogat în propoziții clare și complete.	LR.ÎP1.A.2.1. Își îmbogățesc expunerea orală și scrisă prin detalii suplimentare, argumentându-și punctele de vedere.	LR.ÎP1.A.3.1. Își exprimă liber și autentic gândurile în comunicarea orală și în scriere, captând atenția interlocutorilor.
LR.ÎP1.A.1.2. Citește și analizează critic textele, identificând și corelând surse și informații relevante, observând perspectivele autorului și scopul textului.	LR.ÎP1.A.2.2. Analizează informații complexe din diverse părți ale textului și din surse diferite, separă faptele de interpretare, evaluează relevanța, compară, interpretează și integrează informații prezentate în moduri variate (grafic, diagramă, ilustrație, fotografie, sunet și animație).	LR.ÎP1.A.3.2. Trag concluzii mai complexe pentru a evalua conținutul și scopul unui text, pentru a anticipa, descrie, compara, explica, corela și sintetiza; abordează critic sursele de informații, acordând atenție relevanței informațiilor și securității online.
LR.ÎP1.A.1.3. Denumesc genurile literare și descriu trăsăturile acestora; cunosc cei mai importanți autori și operele	LR.ÎP1.A.2.3. Explică trăsăturile	LR.ÎP1.A.3.3. Aleg texte în funcție de interesele personale, se bucură de lectură și își construiesc propria experiență

lor. LR.ÎP1.A.1.4. Interpretează și integrează evenimentele, acțiunile, trăsăturile personajelor, ideile principale, gândurile și sentimentele; urmăresc evoluția personajelor dintr-un text literar. LR.ÎP1.A.1.5. Recunosc utilizarea figurativă a limbajului în texte literare și în comunicarea cotidiană (ex.: sens figurat). LR.ÎP1.A.1.6. Identifică tipurile și subtipurile părților de vorbire, categoriile gramaticale ale verbelor și timpurile verbale, precum și categoriile gramaticale ale substantivelor, numeralelor, adjectivelor și prounumelor; recunosc subiectul, predicatul, atributul și complementul circumstanțial de timp, loc și mod.	unui gen literar aplicat într-o anumită operă. LR.ÎP1.A.2.4. Observă complexitatea personajelor și relațiile cauzale dintre evenimente, trag concluzii despre acțiuni, intenții și sentimentele personajelor, explică motivațiile acestora și își susțin opiniile cu dovezi din text. LR.ÎP1.A.2.5. Interpretează utilizarea figurativă a limbajului. LR.ÎP1.A.2.6. Analizează propoziții și texte, identificând tipurile și subtipurile părților de vorbire și alcătuiesc propoziții conform criteriilor sintactice date.	ca cititor. LR.ÎP1.A.3.4. Rezolvă probleme, compară și analizează evenimentele prin evaluarea cauzelor și consecințelor din viața cotidiană; se formează ca personalități morale care cunosc și respectă valorile umane și sociale general acceptate. LR.ÎP1.A.3.5. Utilizează limbajul ca un ansamblu de posibilități de expresie, folosind cuvinte și expresii în sensul lor de bază și figurat. LR.ÎP1.A.3.6. Își perfecționează stilul lingvistic în vorbirea și scrierea cotidiană, aplică cunoștințele lingvistice în exprimarea creativă și în învățarea limbilor străine.
---	--	---